

آموزش کمانچه

بتهوون
مرکز موسیقی بتهوون شیراز

جلد اول
(مقدماتی)

تالیف و ویراستار:
فرهاد جوکار

سرشناسه	: جوکار، فرهاد، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش کمانچه / اثر فرهاد جوکار
مشخصات نشر	: شیراز: هنر ساز، ۱۴۰۱ -
مشخصات ظاهری	: ج. م. س. ۲۱×۲۹
شابک	: ۹۷۹-۰۰-۹۰۱۴۶۸۲-۹-۰۰ ریال ۹۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
مندرجات	: ج. ۱. مقدماتی.
موضوع	: کمانچه-- آموزش Kamanche-- Instruction and study موسیقی برای کمانچه -- پارتیسیون Kamanche music -- Scores and parts کمانچه -- روش‌های نوازندگی -- خودآموز Kamanche -- Methods -- Self-instruction
رده بندی کنگره	: ۳۳۵MT
رده بندی دیویی	: ۷۵/۷۸۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۷۸۳۹۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات هنر ساز

Entesharate-honarsaz.ir

آموزش کمانچه جلد اول

تالیف: فرهاد جوکار

E-MAIL:FARHADMUSIC88@GMAIL.COM

نوبت و سال چاپ: اول - سال ۱۴۰۱ / شمارگان ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۹-۰۰-۹۰۱۴۶۸۲-۹-۰۰

صفحه آرا: فرهاد جوکار / طراح جلد: فرهاد جوکار

چاپ و صحافی:

قیمت با سی دی: ۹۰۰۰۰۰ ریال

برای دانلود لوح فشرده از این دو روش اقدام فرمایید

از طریق تلگرام

از طریق وب سایت انتشارات

مرکز پخش: انتشارات هنر ساز / شیراز میدان پارسه خیابان خسروی ساختمان ستایش ۴ طبقه ۳ واحد ۱۲ / موبایل ۰۹۱۷۸۰۴۸۱۶۶

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست

شماره صفحه	عنوان
۱	زندگی نامه
۲	تقدیر
۳	مقدمه
۶	اکول در نوازندگی کمانچه
۷	تئوری موسیقی
۹	نکاتی که باید در نوازندگی ساز کمانچه رعایت کرد
۱۰	معرفی نت لا
۱۱	معرفی نت سی
۱۳	معرفی نت دو دیز
۱۵	معرفی نت ر
۱۷	معرفی نت می
۱۸	معرفی نت فا دیز
۲۱	معرفی نت سل دیز

۲۳

معرفی نت لا

۲۵

معرفی ارزش زمانی چنگ

۲۶

آهنگ نغمه و باران

۲۷

آهنگ سایه و چشمه

۲۸

آهنگ گل زیبا

زندگی نامه

مهندس فرهاد جوکار در ۸ اسفند سال ۱۳۶۰ در شهر زیبای شیراز به دنیا آمد و در ۶ سالگی وارد دنیای هیجان انگیز موسیقی شد، با ساز دشوار ویلن قدم در این عرصه نهاد که در حدود ۲ سال از محضر استاد بزرگوار همایون خرم بهره و آموزش گرفت و در مقطع لیسانس در دانشگاه شیراز با گرایش ساز ایرانی فارق التحصیل شده و در زمینه موسیقی کلاسیک در مقطع فوق لیسانس در ساز ویلن در دانشگاه هنر تهران پذیرفته شد و در نزد اساتیدی چون دکتر حسن ریاحی، دکتر مهسا خویی، دکتر امیر اشرف اریانفر، دکتر رامین آزاد اور، دکتر پیروز ارجمند، دکتر محمد سریر، دکتر پویا سرایی، آرمان نوروزی، هومن اتابکی، پیام گرایلی، دکتر ستاره بهشتی، اردشیر کامکار در زمینه کمانچه آموزش و بهره گرفت و در سال ۹۹ در رشته موسیقی گرایش ساز جهانی در مقطع ارشد فارالتحصیل شد، ساز ویلن به عنوان ساز تخصصی ایشان به شمار می رود و تا به امروز سازهای زیادی را از قبیل گیتار، سازدهنی، نی انبان، سه تار، فلوت، کلارینت، ساکسیفون، ویلن سل، ویولا، تار، آکاردئون، ملودیکا، پن فلوت، عود، سنتور، تنبور، بالابان، سرنا، تنبک، دف، را برای نوازندگی انتخاب کرده است. علاوه بر نوازندگی در این سازها و تحصیلات در زمینه موسیقی ایشان تحصیلات آکادمیک خود را در مرحله لیسانس در رشته مهندسی عمران و در مرحله فوق لیسانس در رشته معماری و عمران به پایان رسانید و در مقطع دکتری عمران در دانشگاه تهران پذیرفته شد.

ایشان در سن ۱۹ سالگی وارد عرصه پژوهش در زمینه موسیقی و تدریس شد. پس از تلاش ۲۰ ساله در زمینه نوشتن کتاب های موسیقی موفق به نوشتن یک رپرتوار سه جلدی در ساز های مختلف شد که این رپرتوار در ۲۰ ساز مختلف بسط داده شده است. ایشان به ترتیب در خانه هنر دانشگاه استهبان به مدت ۲ سال و در انجمن موسیقی دانشگاه یزد به مدت ۲ سال در انجمن موسیقی دانشگاه تهران به مدت ۵ سال و در شیراز در آموزشگاه موسیقی هزارستان، آموزشگاه موسیقی باران، آموزشگاه موسیقی نوا، به مدت ۶ سال در عرصه آموزش فعالیت داشته است. و علاوه بر تدریس و پژوهش رهبری ارکستر فلارمونیک پژواک شیراز را که از شاگردانش تشکیل شده است را عهده دار است.

معرفی ساز کمانچه

کمانچه یکی از سازهای ایرانی و موسیقی خاور زمین است. این ساز علاوه بر شکم، دسته و سر، در انتهای پایینی ساز، پایه‌ای دارد که روی زمین یا زانوی نوازنده قرار می‌گیرد.

پیشینه

نخستین نشانه‌های تاریخی درباره کمانچه در کتاب موسیقی الکبیر اثر ابونصر فارابی در سده چهارم هجری دیده شده است. او در این کتاب از کمانچه با نام عربی آن، رباب یاد می‌کند. کمانچه در دوران صفویه و قاجاریه جزو سازهای اصلی موسیقی ایران بوده است. نخستین صدای ضبط شده کمانچه به اوایل قرن بیستم میلادی بر می‌گردد.

شکل ظاهری

کاسه ساز کروی و توخالی و معمولاً از جنس چوب توت است که به صورت ترکیه ای (تکه های باریک چوب که در کنار هم چسبانده می شود) ساخته می شود و مقطع نسبتاً کوچکی از آن در جلو به دهانه ای اختصاص یافته و روی دهانه پوست کشیده شده و بر روی پوست، خرکی تقریباً شبیه به خرک تار و نه کاملاً عمود بر سیمها قرار گرفته است. دسته ساز، لوله ای تو پر است و به طور نامحسوس به شکل مخروط وارونه خراطی شده است. انتهای بالایی این لوله؛ توخالی و در طرف جلو شکاف دارد که نقش جعبه گوشی ها را می یابد. دسته فاقد پرده می باشد. سر ساز متشکل است از جعبه گوشی ها که در دو طرف آن هر یک دو گوشی کار گذاشته شده و یک قبه که در بالای جعبه قرار گرفته است. طول ساز تا سر قبه حدود ۸۰ سانتی متر است.

در گذشته این ساز بدون سیم گیر که به شکل کنونی وجود دارد بوده است. در گذشته سیمها مستقیماً به ساز وصل می شدند همانند سه تار یا به وسیله قطعه فلزی سیم ها به آن ربط داده می شد. پس از ورود ویولن به ایران، تاندور و ویولن (پیچ های کوچک تنظیم کوک) به سیم گیر اضافه شد تا نوازنده بتواند ساز را دقیق تر کوک کند.

تا پیش از ورود ویولن به ایران، جنس سیم های کمانچه ابریشمی یا از روده تابیده شده حیوانات بود و توانایی گرفتن کوک بالا را نداشت. پس از ورود ویولن به ایران، سیم های ویولن جایگزین سیم های کمانچه شد.

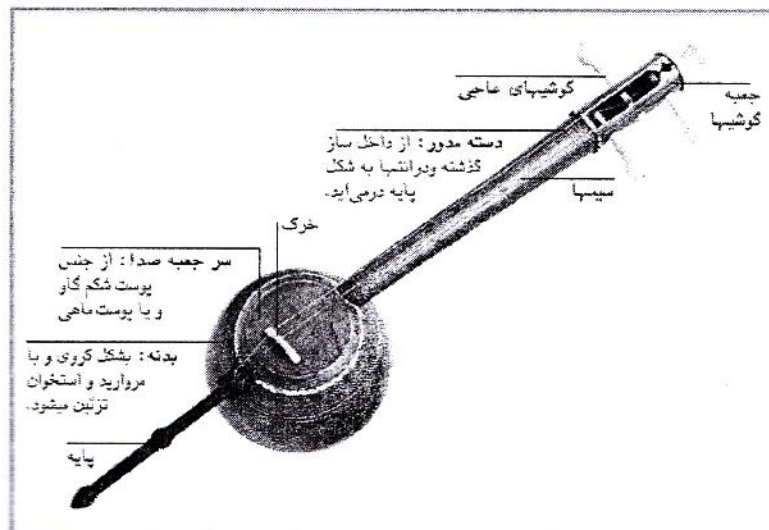
این ساز جزو دسته سازهای زهی کششی است. کمانچه امروزی دارای ۴ سیم می باشد. کمانچه در زمان قدیم تنها سه سیم داشته و پس از ورود ویولن به ایران به تقلید از آن سیم چهارم به آن افزوده شده است. این سیمها به موازات درازای ساز گسترده گی دارد و آوای آن خیلی خوش و دلکش اما کمی اصطلاحاً تودماغی می باشد این ساز می تواند آواهای گوناگون بسیاری را برآورد.

نوازندگان سرشناس

از شاخص‌ترین کمانچه‌نوازان ایرانی می‌توان به کیهان کلهر، علی اصغر بهاری، رحمت‌الله بدیعی، علی اکبر شکارچی و اردشیر کامکار اشاره کرد. نوازندگان شاخص معاصر عبارتند از:

- اردشیر کامکار
- کیهان کلهر
- سعید فرج‌پوری
- فرج‌علی‌پور
- داوود گنجه‌ای
- علی‌رضا حسین‌خانی
- مجتبی میرزاده
- درویش‌رضا منظمی
- مهدی باقری
- هادی منتظری
- شهریار جمشیدی

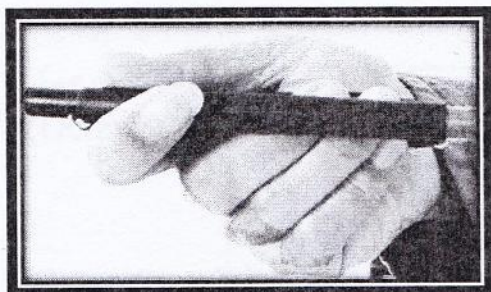
اجزای اصلی کمانچه

اکول در نوازندگی کمانچه

نحوه گرفتن ساز در دست

نحوه گرفتن آرشه در دست

نحوه انگشت گذاری روی ساز

مهندس فرهاد جوکار در ۸ اسفند سال ۱۳۶۰ در شهر زیبای شیراز به دنیا آمد و در ۶ سالگی وارد دنیای هیجان انگیز موسیقی شد، با ساز دشوار ویلن قدم در این عرصه نهاد که در حدود ۲ سال از محضر استاد بزرگوار همایون خرم بهره و آموزش گرفت در زمینه موسیقی کلاسیک در مقطع فوق لیسانس در ساز ویلن در دانشگاه هنر تهران پذیرفته شد و در نزد اساتیدی چون دکتر حسن ریاحی، دکتر مهسا خویی، دکتر امیر اشرف اریانفر، دکتر رامین آزاد اور، دکتر پیروز ارجمند، دکتر محمد سریر، آرمان نوروزی، هومن اتابکی، پیام گرایی آموزش و بهره گرفت و این ساز به عنوان ساز تخصصی ایشان به شمار می رود و تا به امروز سازهای زیادی را از قبیل گیتار، سازدهنی، نی انبان، سه تار، فلوت، کلارینت، ساکسیفون، ویلن سل، ویولا، تار، آکاردئون، ملودیکا، پن فلوت، عود، سنتور، تنبور، بالابان، سرنا، تنبک، دف، را برای نوازندگی انتخاب کرده است. علاوه بر نوازندگی در این سازها و تحصیلات در زمینه موسیقی ایشان تحصیلات آکادمیک خود را در مرحله لیسانس در رشته مهندسی عمران و در مرحله فوق لیسانس در رشته معماری و عمران به پایان رسانید و در مقطع دکتری عمران در دانشگاه تهران پذیرفته شد.

ایشان در سن ۱۹ سالگی وارد عرصه پژوهش در زمینه موسیقی و تدریس شد. پس از تلاش ۲۰ ساله در زمینه نوشتن کتاب های موسیقی موفق به نوشتن یک رپرتوار سه جلدی در سازهای مختلف شد که این رپرتوار در ۲۰ ساز مختلف بسط داده شده است. و آموزش را به ترتیب در خانه هنر دانشگاه استهبان به مدت ۲ سال و در دانشگاه یزد به مدت ۲ سال و در دانشگاه تهران به مدت ۳ سال و در شیراز در آموزشگاه موسیقی هزارستان، آموزشگاه موسیقی باران، آموزشگاه موسیقی نوا، به مدت ۲ سال مشغول تدریس موسیقی در زمینه سازهای مختلف شد و هم اکنون در آموزشگاه موسیقی پژواک به ریاست استاد گرامی آقای رهایی مشغول به تدریس موسیقی می باشد. ورهبری ارکستر فلارمونیک پژواک شیراز را که از شاگردانش تشکیل شده است را عهده دار است. برگزار کردن انجمن موسیقی در دانشگاه یزد و کنسرت های متعدد در این شهر به رهبری ایشان از جمله افتخارات وی در زمینه موسیقی می باشد.

پتهوون
مرکز موسیقی پتهوون شیراز

entesharate-honarsaz.ir
farahdmusic88@gmail.com